

สถานะแวดล้อมของวิทยาลัย เอกชนในฐานะที่เป็นธุรกิจที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

โอกาสทางการตลาด (Marketing opportunity) ของวิทยาลัยเอกชน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐไม่เพียงพอ ยังมีผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นจำนวนมาก ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ นี้ มีผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และเทียบเท่า ๑๓๕,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้มีครสอบในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน ๘๔,๒๘๕ คน มหาวิทยาลัยของรัฐรับไว้ได้เพียง ๑๓,๔๐๔ คน นักศึกษาที่เหลือจากการคัดเลือกถ้าไม่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็จะมุ่งเข้าสู่วิทยาลัยเอกชน ดังนั้นในปีหนึ่ง ๆ โอกาสที่วิทยาลัยเอกชนจะมีนักศึกษาที่ต้องการเข้ามาศึกษา มีจำนวนมากพอที่วิทยาลัย-เอกชนจะให้บริการทางด้านการศึกษาได้ ตลาดของวิทยาลัยเอกชนจึงนับว่ากว้างพอควร

บทบาทของ เอกชนต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในแง่โอกาสที่จะเข้าสู่ตลาด

ในการคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพิ่มขึ้นถึง ๑๐,๕๖๓ คน ภายในระยะเวลา ๔ ปี แต่จำนวนนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถรับไว้ได้เพิ่มเพียง ๑,๘๐๗ คน^๑ แม้ว่ารัฐจะสนับสนุนตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แต่เนื่องจากความจำกัดของงบประมาณแผ่นดิน รัฐจึงไม่สามารถจัดการศึกษาได้ทั้งหมด จึงสนับสนุนให้เอกชนมามีบทบาทในการจัดการอุดมศึกษาบางส่วน

^๑ตารางเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๒๐ - ๒๕๒๓ (ดูตารางผนวกที่ ๓๖)

แทนรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ก่อตั้งขึ้นเปิดสอนในระดับปริญญาตรี และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลจนเกิดการเรียกร้องจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากขึ้น เพราะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกมาได้ โดยแต่เดิมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือวิทยาลัยเอกชนเหล่านั้นไม่สนใจว่าเมื่อนักศึกษาที่สำเร็จแล้วจะได้ปริญญาหรือไม่ มุ่งหวังให้มีผู้สำเร็จการศึกษาในแขนงต่าง ๆ เพื่อตอบสนองของตลาดแรงงานเท่านั้น แต่นักศึกษาจากวิทยาลัยเอกชนก็สามารถออกมาทำงานทำ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

ในสมัยนั้นได้มีท่านผู้เห็นการณ์ไกลได้กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับประเทศไทย เวลาประเทศไทยมีพลเมืองทั้งสิ้น ๓๒ ล้านคน และมีพลเมืองเกิดเพิ่มขึ้นถึงปีละหนึ่งล้านคนเศษ หากไม่มีการขลอกรเกิดแล้วอีก ๑๐ ปีข้างหน้าประเทศไทยจะมีพลเมืองถึงระดับนั้นเมื่อใด ความยากลำบากและความขาดแคลนในเรื่องการทำมาหากินในเรื่องที่อยู่อาศัย ในเรื่องสถานที่ศึกษาเล่าเรียนก็มีเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่มีข้อสงสัย ลำพังแต่รัฐบาลฝ่ายเดียวจะสามารถจัดสร้างโรงเรียน และสถานศึกษาให้มีปริมาณเพียงพอที่จะรับเด็กที่เกิดและจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปีได้อย่างไร ปัญหาเรื่องสถานที่เล่าเรียนที่ไม่พอที่จะรับเด็กนักเรียนในเวลานี้ก็มีอยู่มากจนรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้อยู่แล้ว ฉะนั้นต่อไปนับวันแต่จะมีความขาดแคลนมากยิ่งขึ้นอีกหลายเท่า^๑

การพยากรณ์ในขณะนั้นจนถึงปัจจุบันนี้นับว่ามีได้ผิดไปจากความเป็นจริงเลย การที่รัฐบาลแก้ไขปัญหาโดยรัฐได้เห็นถึงความสำคัญของการให้การศึกษาของเอกชนเพิ่มขึ้น จึงเป็นเหตุผลให้รัฐได้ให้ความสนับสนุนวิทยาลัยเอกชนให้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ ทางด้านการจัดการศึกษาขึ้นได้มีการตราพระราชบัญญัติ พุทธศักราช ๒๕๑๒ ขึ้น และประกาศใช้ให้โอกาสเอกชนเพิ่มขึ้น จากการเห็นถึงความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ของวิทยาลัยเอกชน และจากการตื่นรนเพื่อการพัฒนาตนเองของวิทยาลัยเอกชนจึงได้มีการประกาศ-

^๑ ทีวี บุญย เกตุ, พจนนา, วารสารวิทยาลัยเอกชน, ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๑๑.

ใช้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พุทธศักราช ๒๕๒๒ ขึ้นอีกครั้ง เอกชนเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาหลักสูตร ๓ ปีได้ แต่วิทยาลัยเอกชนก็ยังคงเปิดสอนในหลักสูตร ๔ ปี ซึ่งจะได้ปริญญาหรือไม่ ไม่ใช่ปัญหา แต่ปัญหาคือต้องการผลิตคนให้สามารถรับใช้ในวงการธุรกิจที่กำลังขยายตัวให้ได้ ต่อมารัฐตัดสินใจออกพระราชบัญญัติพุทธศักราช ๒๕๑๒ และให้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ว่า "โดยที่เห็นสมควรส่งเสริมให้เอกชนจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการศึกษาชั้นอุดมศึกษาได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ และเพื่อให้การศึกษาในอุดมศึกษาที่เอกชนจัดตั้งขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ จึงสมควรตรากฎหมายว่าด้วยวิทยาลัยเอกชน"

ทั้งนี้เป็นการแบ่งเบาภาระใน เรื่องการจัดการศึกษาของรัฐโดยไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินเหมือนกับที่รัฐจัดทำเอง เพียงแต่ให้การสนับสนุน คอยควบคุมดูแลให้กิจการดำเนินไปในทางที่ถูกที่ควรตามแนวทางที่ดีเท่านั้น ซึ่งเรื่องนี้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเห็นถึงความจำเป็นทั้งสิ้น เช่น ในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยเอกชนและวิทยาลัยเอกชน ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างมากตั้งแต่ดั้งเดิม และมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง เช่น Columbia, Yale และมหาวิทยาลัย Chicaco ก็เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนทั้งสิ้น รัฐบาลของประเทศทั่วโลกได้ให้ความสนับสนุนให้เปิดโรงเรียนราษฎร์ วิทยาลัย และสถาบันการศึกษาชั้นสูงของเอกชนอย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล^๑

วิทยาลัยเอกชนที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ในขณะนั้นมี ๕ สถาบัน คือ วิทยาลัยการค้า วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย วิทยาลัยพัฒนา และวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งวิทยาลัยเอกชนทั้ง ๕ แห่ง ดำเนินการมาด้วยดีตลอด แต่รัฐบาลโดยรัฐสภาได้อนุมัติพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๑๔

^๑Educational Service Marketing, Marketing for Nonprofit Organizations, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1975, p.334-363.

เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๔ การเปิดมหาวิทยาลัยรามคำแหงขึ้นในขณะนั้นก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อบรรดามหาวิทยาลัยเอกชนทั้งหมด แต่จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา ๒๕๒๔) มหาวิทยาลัยเอกชนก็สามารถยืนหยัดอยู่ได้ และมีการเปิดวิทยาลัยเอกชนเพิ่มขึ้น รวมทั้งสิ้น ๑๑ แห่ง ในอันที่จะแบ่งเบาภาระของรัฐได้อย่างดียิ่งขึ้นทางการศึกษา และมีการดำริจะจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนขึ้นอีกในอนาคต

วิทยาลัยเอกชนสามารถยืนหยัดมาจนถึงปัจจุบัน ต้องพึ่งพาอุปสรรคโดยวิทยาลัยเอกชนเองมากมาย ทั้งทางด้านกฎหมาย และความเชื่อถือจากหน่วยงานราชการ เอกชน ตลอดจนค่านิยมของสังคมไทย แต่เดิมอุปสรรคที่วิทยาลัยเอกชนต้องเผชิญ คือ

๑. วิทยาลัยเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนต้องทำการสอนไม่น้อยกว่า ๓ ปี จึงจะได้รับการพิจารณารับรองมาตรฐานการศึกษาของรัฐ
๒. เมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานจากรัฐแล้ว จึงจะให้อนุปริญญา หรือปริญญาได้ และ
๓. ต่อจากนั้นคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จะพิจารณาเทียบวุฒิ วิชะฐานะ และเทียบอัตราเงินเดือนให้ว่าได้เงินเดือนในอัตราเท่าใด

แต่เดิมผู้ที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยเอกชนไม่แน่ใจว่าวิทยาลัยเอกชนจะได้รับรองมาตรฐาน จะได้รับรองวิชะฐานะจะให้ปริญญาตรีได้ จะได้รับเทียบอัตราเงินเดือนใครจะเข้าเรียน หรือใครจะให้บุตรหลานเข้าเรียนในวิทยาลัยเอกชน ถือว่าเป็นการเสี่ยงประการหนึ่ง แต่วิทยาลัยเอกชนก็ยังสามารถอยู่ได้ จนในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ วิทยาลัยเอกชนสามารถก้าวไปข้างหน้าได้บ้าง มีวิทยาลัยเอกชนเกิดขึ้นใหม่อีก ๔ แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสยาม วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ วิทยาลัยแสงธรรม วิทยาลัยพ่ายัพ และเปิดแห่งล่าสุดเป็นวิทยาลัยเอกชนที่ ๑๑ คือ วิทยาลัยคณาจารย์ มีจำนวนนักศึกษาในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ ทั้งสิ้นจำนวน ๒๗,๘๐๒ คน ซึ่งเห็นได้ว่าวิทยาลัยเอกชนได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับ ทั้งจำนวนผู้เข้าศึกษา และมาตรฐานการศึกษา เป็นที่ยอมรับของสังคมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับทั้งในวงราชการและ

วงการธุรกิจ รวมทั้งรัฐบาลเองก็ได้ตระหนักถึงบทบาทของวิทยาลัย เอกชนที่จะร่วมรับภาระกับรัฐในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งจะเพิ่มมากขึ้น รัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๒ ตามพระราชบัญญัติใหม่นี้

๑. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ มหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาลัย
๒. คณาจารย์ เริ่มต้นจากอาจารย์ไปสู่ความเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์
๓. การควบคุมทางการบริหาร วิชาการ และการเงินของวิทยาลัยยังคงไว้ตามเดิม^๑
๔. การส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความเจริญมั่นคงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ ในพระราชบัญญัตินี้ได้มีมาตราหลายมาตราได้บัญญัติไว้ ให้กำหนดรายละเอียดขึ้นในรูปของกฎทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนถึงปัจจุบันกฎทบวงก็ยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณาอยู่

วิทยาลัย เอกชนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐทางการศึกษา

ปรากฏตามตัวเลขสถิติของผู้บริหารของรัฐว่า รัฐได้ใช้งบประมาณแผ่นดินในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์ อย่างที่วิทยาลัยเอกชนจัดอยู่เป็นจำนวนเงิน ๒๖,๐๐๐ บาท ทั้งงบลงทุนและงบดำเนินการต่อนักศึกษา ๑ คน ในเวลา ๑ ปี ถ้า ๔ ปีก็เท่ากับ ๑๐๔,๐๐๐ บาทต่อคน วิทยาลัยเอกชนทั้ง ๑๑ แห่ง มีนักศึกษา ๒๗,๘๐๒ คน ใน ๔ ปี ถ้ารัฐจัดการศึกษาจะต้องใช้เงินถึง ๒,๘๘๑,๔๐๘,๐๐๐ บาท จึงเห็นได้ว่าวิทยาลัยเอกชนได้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐไปไม่น้อย

^๑พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พุทธศักราช ๒๕๒๒

จะมีผู้กล่าวว่าวิทยาลัยเอกชนคงจะมีกำไรมาก แต่ก็ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์โดยส่วนรวมของวิทยาลัย เอกชนนั้นมุ่งที่จะให้การศึกษาแก่เยาวชน และถ้ามีวิทยาลัยเอกชนใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้ากำไร พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน ทั้งในปี ๒๕๑๒ และ ๒๕๒๒ ได้กำหนดว่า เมื่อกองทุนทั่วไปมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายประจำปี ให้สถาน-อุดมศึกษาเอกชนจัดสรรเงินรายได้ส่วนที่สูงกว่ารายจ่ายให้แก่กองทุนประเภทอื่น นอกจากกองทุนทั่วไปรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของรายได้ที่สูงกว่ารายจ่าย และที่เหลือให้สถานศึกษาเอกชนจัดสรรให้แก่ผู้รับใบอนุญาตไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของส่วนของสินทรัพย์ในการลงทุนประเภทต่าง ๆ รวมกันหลังจากหักหนี้สินแล้ว ถ้ายังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใดให้จัดส่งแก่กองทุนทั่วไป^๑ กล่าวโดยทั่วไปแล้วก็คือกำไรของวิทยาลัยเอกชน ถ้ามีต้องเก็บไว้ทำนุบำรุงพัฒนาวิทยาลัยแต่ประการเดียว ถ้าในต่างประเทศถือว่าเป็นการให้บริการทางด้านการศึกษา (Education Service) และองค์การประเภทนี้จะเป็น Non Profit Organization คือไม่มีกำไร ซึ่งเทียบเคียงได้กับกิจการให้บริการทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตามวิทยาลัยเอกชนก็คงต้องการกำไร เพื่อความอยู่รอดของกิจการ และเพื่อมีเงินทุนในการขยาย ปรับปรุง และทำนุบำรุงวิทยาลัย ในการที่จะดำเนินกิจการโดยคำนึงถึงกำไรที่จะมาทำนุบำรุงวิทยาลัยนั้น จะต้องอาศัยการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล หน่วยงานราชการ ตลอดจนวงการธุรกิจต่าง ๆ ด้วย

กลยุทธ์ทางการตลาดสามารถนำมาใช้ได้ในการดำเนินงานของวิทยาลัยเอกชน

ในการจัดการในวิทยาลัย เอกชนจึงสามารถนำกลยุทธ์ทางการตลาดเข้ามาช่วยในการบริหารงานได้ ในต่างประเทศก็ได้มีผู้นำเอาหลักวิชานี้ไปใช้กับการบริการสาธารณะ

ด้วย โดยเฉพาะการให้บริการทางด้านการศึกษาได้มีผู้นำไปใช้อย่างกว้างขวาง ก็มอง
ในแง่ของการตลาดสำหรับกิจการที่ไม่ค้ากำไร (Marketing for Non Profit
Organization) การจัดการศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาล หรือกิจการ
ที่เป็นระบบผูกขาด (Monopoly) หรือรัฐวิสาหกิจ ก็สามารถนำทฤษฎีทางการตลาดไป
ใช้ได้ทั้งสิ้น

[วิทยาลัยเอกชนเจริญก้าวหน้าจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้ใช้การต่อสู้ดิ้นรน และ
ใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ จนอยู่รอดได้มาจนถึงปัจจุบันทั้งที่มีการแข่งขันมากระหว่างมหาวิทยาลัย-
ของรัฐ และวิทยาลัยเอกชนด้วยกันเอง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเปิดหรือมหาวิทยาลัย-
รามคำแหง ซึ่งเทียบเคียงกับมหาวิทยาลัยของรัฐเกือบทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สิ่งที่คนไทยถือเป็นเกียรติสูงสุดทางการศึกษา คือ ได้มีโอกาสรับพระราชทานปริญญาบัตร
จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็มีได้มีข้อที่ด้อย
ไปกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ของรัฐ แต่อย่างไรก็ตามวิทยาลัยเอกชนก็คงยังมีผู้ปกครองส่ง
บุตรหลานของตน เข้าแข่งขันคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยเอกชนมากขึ้นทุกปี ซึ่งถ้ามอง
แล้วจะเห็นว่าผู้ปกครองยังคงต้องการให้บุตรหลานของตนได้อยู่ในความดูแลของ ครู
อาจารย์ และศึกษาในวิทยาลัยเอกชนซึ่งเป็นการศึกษาจากอาจารย์จริง ๆ มิใช่แค่เพียง
เรียนจากตำราเรียน หรือจากโทรทัศน์วงจรปิด หรือต้องเรียนโดยเก่งแ่งกัน ผู้ปกครอง
จึงยังคงนิยมส่งบุตรหลานของตน เข้าศึกษาในวิทยาลัยเอกชนอยู่]

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิทยาลัยเอกชนในฐานะที่เป็นธุรกิจที่ให้บริการแก่
สังคม จะเห็นว่าวิทยาลัยเอกชนดำเนินกิจการด้วยตนเองทุกประการในอันที่จะหารายได้
เพื่อมาทดแทนกับค่าใช้จ่ายให้ได้ และเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาก่อ
เยาวชน จึงจำเป็นอยู่เองที่วิทยาลัยเอกชนต้องดำเนินงานให้ตรงตามอุดมการณ์ที่ได้ให้
เอาไว้ มิฉะนั้นวิทยาลัยเอกชนเองก็คงจะดำเนินอยู่ต่อไปไม่ได้ถ้าไม่มีความรับผิดชอบ
ในการให้บริการแก่สังคม เพราะการให้การศึกษามีได้เหมือนกับการให้บริการทางด้าน
อื่น ๆ ที่มุ่งหวังกำไรโดยไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม แม้ธุรกิจการกำเองในปัจจุบันจะอยู่

ได้ก็ต้องสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่สังคม เพื่อตนเองจะอยู่รอดได้ในระยะยาว โดยเฉพาะการให้บริการทางด้านการศึกษา นั้น จะต้องให้ความละเอียดอ่อนและอุดมการณ์อันสูงส่ง ในการที่จะให้การศึกษา ตลอดจนให้การควบคุมความประพฤติ ศีลธรรมจรรยาให้เยาวชนของชาติ ออกไปอย่างมีคุณภาพไม่เฉพาะทางวิชาความรู้เท่านั้น เพื่อที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษามาแล้ว จะเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไปในอนาคต วิทยาลัยเอกชนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญทางด้านนี้อย่างสูงสุด

นอกเหนือจากการศึกษาวิทยาลัยเอกชนในแง่ธุรกิจบริการ แต่เป็นธุรกิจบริการแก่สังคมโดยส่วนรวมในระยะยาว มีใช้เพียง ๑๐ - ๒๐ ปี แต่จะต้องเป็นร้อย ๆ ปีในรุ่นลูกหลาน เพื่อสร้างภาพพจน์ของวิทยาลัยเอกชนให้เทียบเคียงกับมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้นถ้าจะกล่าวถึงวิทยาลัยเอกชนศึกษาในแง่การใช้ทฤษฎีทางการตลาด ผู้บริหารใช้แนวความคิดหรือปรัชญาในการบริหารคือ แนวความคิดทางการตลาดที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Societal Marketing Concept หรือ Social Responsibility) มีปรัชญาในการบริหารงานว่า "The societal marketing concept is a consumers' needs orientation backed by integrated marketing aimed at generating consumer satisfaction and long-run consumer welfare as the key to satisfy organizational goals"^๑ ซึ่งถ้าผู้บริหารวิทยาลัยเอกชนมีปรัชญาเช่นนี้แล้ว การบริหารงานต่าง ๆ ในอันที่จะนำธุรกิจเข้าแข่งขันทางด้านต่าง ๆ ก็จะสามารถยึดถือและนำไปปรับใช้ได้มาก ทั้งนี้ วิทยาลัยเอกชนจะยืนหยัดอยู่ได้ต้องอาศัยความสามารถทางด้านต่าง ๆ มาก โดยเฉพาะในการจะลบล้างจำนิยมของคนไทยในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทำได้ยากมาก

^๑Philip Kotler, Marketing for nonprofit organizations.

ดังนั้นการแข่งขันนอกจากจะเป็นการแข่งขันของวิทยาลัย เอกชนด้วยกันเองแล้ว ต้องแข่งขันกับคู่แข่งที่มีความพร้อมทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านเงินทุน คือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีรัฐบาลให้ความสนับสนุนทุกอย่าง แต่วิทยาลัย เอกชนต้องนำเอาเงินของตัวเองทุกอย่างทางด้านการเงิน ดังนั้นการใช้วิธีการดำเนินงาน หรือ นำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้ และปรับใช้ให้ถูกต้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพพจน์ของวิทยาลัย เอกชนโดยส่วนรวม และสร้างภาพพจน์ของวิทยาลัย เอกชนแต่ละแห่งโดยส่วนตัวด้วย

วิทยาลัย เอกชนในกรุงเทพมหานคร ถือว่าอยู่ในเมืองหลวงความเจริญทางด้านต่าง ๆ มีมาก และเป็นศูนย์รวมของการศึกษาแขนงต่าง ๆ ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ วิทยาลัยของรัฐ และวิทยาลัย เอกชน ดังนั้นเพื่อที่จะให้ทฤษฎีทางการตลาดโดยมองวิทยาลัย เอกชนในฐานะที่เป็นธุรกิจให้บริการแก่สังคมเข้ามาในแง่การตลาด และการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Strategy) แล้วจะเห็นว่า การใช้กลยุทธ์โดยวิธีการต่าง ๆ นั้น ส่วนผสมทางการตลาด หรือ Marketing mix เป็นสิ่งซึ่งสำคัญเป็นปัจจัยภายในซึ่งธุรกิจ หรือวิทยาลัย เอกชนสามารถที่จะควบคุมได้ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วิทยาลัย เอกชนที่วางเอาไว้

ส่วนประสมทางการตลาด หรือ Marketing Mix ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย ๔ ประการ คือ ปัจจัยทางด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยทางด้านราคา (Price) ปัจจัยทางด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ (Place) และปัจจัยทางการส่งเสริม (Promotion) สามารถนำส่วนประสมทางการตลาดมาใช้ในวิทยาลัย เอกชนได้ทั้งหมด กล่าวคือ

Product หมายถึง สินค้าหรือบริการ (Goods หรือ Service) วิทยาลัย เอกชนให้บริการแก่สังคม ถือว่าเป็นบริการทางการศึกษา เป็น Service อย่างหนึ่ง

Price หมายถึง การตั้งราคา วิทยาลัย เอกชนมีการเก็บค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยกลยุทธ์ทางการตั้งราคาเพื่อการแข่งขัน และเพื่อเป็นรายได้ของกิจการ

Place วิทยาลัยเอกชนแต่ละแห่งตั้งอยู่ในที่แตกต่างกัน ซึ่งสถานที่ตั้งก็มีผลต่อ
นักศึกษา และมีผลต่อวิทยาลัยเอกชนด้วย

Promotion เป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิทยาลัยเอกชน ไม่ว่าจะ เป็นการส่งเสริม
ให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาลัย เอกชนโดยส่วนรวม หรือ เป็นการส่งเสริมภาพพจน์ที่ดี
แก่วิทยาลัย เอกชนเฉพาะแห่งด้วย

จะเห็นว่าการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด โดยใช้ส่วนประสมทางการตลาดทั้ง ๔
ปัจจัย กิจการของวิทยาลัย เอกชนก็สามารถนำมาใช้ได้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงจะใช้ทฤษฎีทาง
การตลาดมาปรับใช้ และเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดของวิทยาลัย เอกชนใน
กรุงเทพมหานครแห่งต่าง ๆ ด้วย

สภาวะการศึกษาชั้นอุดมศึกษามองในแง่การตลาดการให้บริการ

ในประเทศไทยการให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาแก่ประชากรของประเทศ
ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ การให้การศึกษาแก่ประชาชนในประเทศได้มากเพียงไร
ความเจริญก้าวหน้าของประเทศก็สูงขึ้นเพียงนั้น ดังนั้น การพยายามให้การศึกษาแก่
ประชาชน การให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าการให้การ-
ศึกษาระดับอื่น ๆ การให้บริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐ มีสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐทั้งหมด ๑๓ แห่ง คือ

๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
๓. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๔. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
๕. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๖. มหาวิทยาลัยมหิดล
๗. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๘. มหาวิทยาลัยศิลปากร
๙. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๑๐. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตบางมด
๑๑. สถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ
๑๒. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๑๓. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้ง ๑๓ แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นสถาบันการศึกษาเปิด จะต้องมีการแข่งขันกันมาก และผู้ที่สามารถเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเปิดของรัฐ ได้จำนวนน้อย ดังนั้นผู้ที่ไม่สามารถผ่านการสอบคัดเลือก เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ก็สามารถเข้าทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือ วิทยาลัยเอกชนทั้ง ๑๑ แห่ง ซึ่งก็สามารถแบ่งเบาภาระของรัฐไปได้เป็นจำนวนถึง ๑๑,๐๐๐ คน ซึ่งเกือบเท่ากับนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดของรัฐรับไว้ได้

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและของ เอกชนในประเทศไทยทั้งหมด ยังนับได้ว่ายังให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่เพียงพอแก่ความต้องการ เมื่อเทียบกับนักศึกษาที่เข้าสอบคัดเลือก และนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยของรัฐรับไว้ได้ แม้แต่วิทยาลัยเอกชนเอง ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ วิทยาลัยเอกชนแต่ละแห่งมีการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยเอง เป็นเอกเทศ จะเห็นว่าวิทยาลัยการค้ามีผู้สมัครสอบคัดเลือกจำนวน ๔,๐๐๐ คน วิทยาลัยการค้าสามารถรับนักศึกษาไว้ได้เพียง ๑,๖๐๐ คน วิทยาลัยกรุงเทพมีผู้สมัครสอบคัดเลือก ๓,๑๖๗ คน วิทยาลัยสามารถรับนักศึกษาได้ ๑,๕๐๐ คน วิทยาลัยอัสสัมชัญ-บริหารธุรกิจ มีผู้สมัครสอบคัดเลือก ๒,๑๒๓ คน วิทยาลัยสามารถรับไว้ได้ ๑,๐๐๐ คน^๑

^๑ จากแบบสอบถามรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ของวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร, มิถุนายน ๒๕๒๕.

เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่ายังมีผู้ที่ผิดหวังที่จะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และ
เอกชนอีกเป็นจำนวนมาก และพวกที่เหลือเหล่านี้ต้องเข้าทำการศึกษาในมหาวิทยาลัย-
รามคำแหง หรือรอสอบเข้าใหม่ในปีการศึกษาหน้า

ถ้ามองในแง่ตลาดจะเห็นว่าการศึกษาที่วิทยาลัยเอกชนดำรงอยู่ตั้งแต่อดีตจนถึง
ปัจจุบันก็ถือเป็นโอกาสที่จะเข้าสู่ตลาด (Marketing Opportunity) คือ

๑. โอกาสของวิทยาลัยเอกชนที่จะให้บริการการศึกษาแก่นักศึกษาที่ค้าง
ยังมีอยู่
๒. ตลาดแรงงานที่วิทยาลัยเอกชนต้องผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการ
การยังต้องการบัณฑิตในสาขาวิชานั้น ๆ อยู่
๓. ประสิทธิภาพของวิทยาลัยเอกชนในการผลิตบัณฑิตได้เท่าเทียมกับ
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
๔. วิทยาลัยเอกชนมีความสำคัญมากขึ้นในการจัดการศึกษาระดับอุดม-
ศึกษามากขึ้น

วิทยาลัยเอกชนในแง่ความต้องการของตลาด

โอกาสของวิทยาลัยเอกชนที่จะให้บริการการศึกษาแก่นักศึกษาที่ค้างยังมีอยู่
คือตลาดผู้ที่ต้องการศึกษามีมากพอ หลังจากที่มีการคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยของรัฐแล้ว
อาจมีผู้สละสิทธิ์ อันเนื่องมาจากสอบได้ในสาขาวิชาที่ไม่พอใจ หรือต้องไปศึกษาในมหา-
วิทยาลัยที่ตนไม่มีภูมิลำเนาอยู่ อาจเกิดความยากลำบากในการต้องเดินทางไปศึกษาใน
มหาวิทยาลัยนั้น ๆ จึงตัดสินใจสละสิทธิ์เพื่อมาศึกษาในสาขาวิชาที่ตนถนัดในวิทยาลัยเอกชน
บางแห่งก็มี หลังจากที่พวกเขาเหลือจากการคัดเลือกจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแล้ว
พวกที่ตกค้างเหล่านี้จะมุ่งมา ๒ แห่งคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และวิทยาลัยเอกชน
แต่มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นการศึกษาระบบเปิด นักศึกษาต้องแย่งกันเรียน หรือเรียน
จากตำรา บางปีไม่มีการสอนในชั้นปีที่ ๑ ต้องเรียนทางวิทยุ หรือโทรทัศน์ ซึ่งผู้ปกครอง

หรือบิดามารดาของนักศึกษาบางคนยังไม่อยากให้บุตรหลานของตนเรียนในระบบนี้ เพราะโดยปกติคนไทยเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างเอาใจใส่ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เด็ก ตลอดจนพื้นฐานวัฒนธรรมของไทย เราไม่เหมือนกับต่างประเทศที่เด็กของเขาต้องดูแลตนเองตั้งแต่เด็ก ดังนั้นการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงไม่เป็นที่นิยมนัก นอกจากนี้ไม่มีทางเลือกแต่ก็มีบางส่วนที่เมื่อไม่ได้มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ ก็มุ่งหน้ามายังมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมองถึง Consumer behavior คือ

๑. ยังไม่รู้จักรั้วมหาวิทยาลัย เอกชนเพียงพอว่าเปิดสอนในระดับใด สาขาวิชาอะไรบ้าง
๒. มหาวิทยาลัยเอกชนไม่มีสาขาวิชาที่เขาสนใจจะเรียน
๓. มีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสามารถควบคุมตนเองให้ศึกษาในระบบของมหาวิทยาลัยเปิดได้

๔. ู้ค่าใช้จ่ายในวิทยาลัยเอกชนไม่ไหว

ดังนั้นจึงเหลือคนอีกพวกหนึ่งที่ต้องการศึกษาในวิทยาลัยเอกชน การที่ผู้ที่ต้องการจะเข้าศึกษาในวิทยาลัยเอกชน อาจจะเป็นเพราะ

๑. มีความต้องการให้บุตรหลาน หรือตนเองถูกควบคุมการศึกษาในระบบเดียวกับมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ ซึ่งเขาอาจไม่แน่ใจว่าจะสามารถควบคุมตนเองได้ดี จึงอาศัยวิทยาลัยเอกชนที่มีการให้การศึกษา และมีระบบการควบคุมนักศึกษา เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ
๒. ต้องการศึกษาในสาขาวิชาที่มีอยู่ในวิทยาลัยเอกชน ซึ่งบางสาขาวิชาไม่มีเปิดสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือสถาบันอุดมศึกษาเปิดของรัฐ
๓. มีฐานะที่สามารถมีทุนการศึกษาแก่บุตรหลานได้จำนวนมาก เพราะค่าใช้จ่าย ค่าเล่าเรียน ในการศึกษาเล่าเรียนในวิทยาลัยเอกชนสูง และผู้ปกครองนักศึกษาจะต้องเป็นผู้รับภาระทั้งหมด ซึ่งต่างกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่รัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้เกือบทั้งหมด

ดังนั้นตลาดของคนที่ จะเข้าศึกษาเมื่อมุ่งมองแล้ว กลุ่มตลาดเป้าหมาย (Target market) ของวิทยาลัยเอกชนมีมากพอสมควร พอที่วิทยาลัยเอกชนจะจัดการศึกษาได้ แต่ทั้งนี้การจัดการศึกษาหรือมุ่งความต้องการการศึกษาของกลุ่มตลาดเป้าหมาย (Target market) อย่างเดียวไม่เพียงพอ วิทยาลัยเอกชนจะต้องมองถึงทางด้านอื่นด้วย คือ

ตลาดแรงงานยังต้องการบัณฑิตในสาขาที่วิทยาลัยเอกชนผลิตได้อยู่ ความต้องการตลาดแรงงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการจัดการศึกษาในวิทยาลัยเอกชน หรือแม้แต่ในมหาวิทยาลัยของรัฐก็ตาม ทั้งนี้เพราะผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าตลาดแรงงานมีความสามารถจะรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในแขนงวิชาต่าง ๆ ไม่พอเพียง การให้การศึกษา ก็เสียเปล่าในสาขาวิชานั้น ๆ บัณฑิตอาจไปทำงานในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ตนได้ศึกษามา

ในปัจจุบัน ประเทศไทย สาขาวิชาที่มีตลาดแรงงานต้องการมากที่สุดแบ่งตามสาขาวิชา ยูเนสโก^๑ คือ ทางวิชาวิจิตรศิลป์ คือ ทางด้านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม ออกแบบตกแต่งภายใน ศิลปะการละคร เป็นสาขาวิชาที่มีการผลิตบัณฑิตออกมาน้อยที่สุด และหางานทำได้มากที่สุด (ในปีการศึกษา ๒๕๒๐ บัณฑิตหางานทำได้ ๔๕.๔๘ เปอร์เซ็นต์) และอันดับต่อมาคือ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ คือทางด้านทันตแพทยศาสตร์ แพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ พยาบาล เป็นสาขาวิชาที่ผลิตบัณฑิตออกมาน้อย รองลงมาจากวิชาวิจิตรศิลป์ และมีบัณฑิตที่หางานทำได้มากที่สุด เป็นที่ ๒ (ในปีการศึกษา ๒๕๒๐ บัณฑิตหางานทำได้ ๔๔.๐๘ เปอร์เซ็นต์) อันดับรองที่ ๓ คือ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ผลิตบัณฑิตออกมาเป็นจำนวนมากที่สุด และสามารถหางานทำได้มากที่สุดเป็นอันดับที่ ๓ (ปีการศึกษา ๒๕๒๐ บัณฑิตหางานทำได้ ๔๒.๗๐ เปอร์เซ็นต์) สำหรับสาขาวิชาสังคมศาสตร์ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๒๐ สามารถหางานได้เป็นอันดับที่ ๘ ใน ๙ สาขาวิชาตามการแบ่งสาขาวิชาของยูเนสโก^๒ รองจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

^๑ สาขาวิชาตามยูเนสโก ได้แบ่งไว้เป็น ๙ สาขาวิชา

^๒ ดูตารางผนวกที่ ๓๕

จะเห็นได้ว่าตลาดแรงงานในไทย มีความต้องการทางด้านวิจิตรศิลป์ ทางด้าน การแพทย์ และทางด้านครูอาจารย์ ตลอดจนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด แต่การศึกษา สาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องใช้การลงทุนเป็นจำนวนมาก เช่น ทางด้านวิจิตรศิลป์ ต้องการคนที่จะศึกษาที่มีพรสวรรค์ เป็นพิเศษทางด้านศิลป์ การจัดการศึกษาทางด้านนี้มีน้อย และใช้ต้นทุนสูง ทางด้านการแพทย์ต้องการผู้ที่มีสติปัญญาดีมาก และเป็นสาขาวิชาที่ต้อง ลงทุนสูงมากในการที่จะผลิตบัณฑิตแต่ละคน จะต้องมีโรงพยาบาลให้ฝึกหัด ทางด้านการ- ศึกษา หรือครู อาจารย์ ก็ต้องการสถานที่หรือโรงเรียนที่จะให้ครูได้ฝึกสอน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องมีโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตร- ศาสตร์ ก็ต้องมีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ต้องมีโรงเรียนสาธิตประสานมิตร ดังนั้นจะเห็นว่าสาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้รวมทั้ง สาขาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เอกชนไม่สามารถมาลงทุนได้ แม้ว่าความต้องการ ของตลาดแรงงานจะสูงก็ตาม เพราะไม่สามารถจะลงทุนได้เป็นจำนวนมาก ๆ เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

วิทยาลัย เอกชนต้องผลิตบัณฑิตทางด้านสังคมศาสตร์ เพราะเป็นสาขาวิชาที่ สามารถใช้การลงทุนที่ไม่สูงนัก และตลาดแรงงานทางด้านธุรกิจมีมาก บางวิทยาลัยผลิต ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางด้านโพลีเทคนิค ซึ่งต้องใช้ต้น- ทุนสูง ก็หันมาเปิดการสอนทางด้านสังคมศาสตร์ด้วย แต่อย่างไรก็ตามความต้องการของ ตลาดแรงงานของวิชาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ทางสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ยังเป็นที่ต้องการ อยู่อีกมาก โดยเฉพาะสาขาวิชาทางด้านธุรกิจต่าง ๆ

การให้การศึกษาจะเห็นว่ามิได้คำนึงถึงแต่เพียงความต้องการของนักศึกษาที่ จะศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ เท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงตลาดแรงงานว่าสามารถรับบัณฑิตจาก การศึกษาชั้นอุดมศึกษาได้มากเท่าไร ถ้าผลิตบัณฑิตออกมาอาจเกิดปัญหาคือ บัณฑิต- หางานทำไม่ได้ หรือได้งานที่ไม่ตรงกับความสามารถที่ศึกษามา หรือ เข้าศึกษาในสาขา วิชาที่ตนไม่ถนัดแล้วไม่สามารถศึกษาจบได้ ถูกออกจากการศึกษากลางคัน หรือศึกษาไม่ได้

ต้องเปลี่ยนไปศึกษาในวิชาแขนงอื่น ๆ ซึ่งเหล่านี้ก็เป็นความสูญเสียค่าทางการศึกษาอีก
อย่างหนึ่ง

วิทยาลัยเอกชนมิใช่จะพยายามขยายวิทยาลัยเพื่อมุ่งจะเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน
หรือการดำเนินการสอนจนถึงระดับปริญญาโท โดยที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแรงงานใน
สาขาวิชาต่าง ๆ มิใช่จะผลิตออกมามากจนเกินความต้องการของตลาด หรือผลิตบัณฑิตใน
สาขาวิชาอื่น ๆ มากเกินความสามารถของวิทยาลัย ขยายจนเกินไปทั้ง ๆ ที่สาขาวิชาที่
มีอยู่เต็มยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ในการจะขยายออกไปควรจะพิจารณาสิ่งที่มีวิทยาลัย
มีอยู่แล้วก่อน การที่วิทยาลัยเอกชนพยายามผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพคือออกสู่ตลาดแรงงาน ถ้า
มองทางด้านการแข่งขันวิทยาลัยเอกชนนอกจากจะผลิตบัณฑิตสาขาวิชาเดียวกับมหาวิทยาลัย
ของรัฐ แล้วยังผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาเดียวกันระหว่างวิทยาลัยเอกชนอีกด้วย ดังนั้น
วิทยาลัยเอกชนควรจะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ และตลอดจนความ
ประพฤติเท่าเทียมกับบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยของรัฐหรือดียิ่งกว่า วิทยาลัยเอกชนจึงจะอยู่
ได้ในระยะยาว

วิทยาลัย เอกชนมีความสำคัญมากขึ้นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

วิทยาลัย เอกชนได้จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาเป็นเวลาสิบกว่าปี และได้เห็นฝ่าอุปสรรคนานัปประการ มาได้จนเจริญรุ่งเรืองในปัจจุบัน การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา วิทยาลัย เอกชนมีความสำคัญมากขึ้น ในปีการศึกษา ๒๕๒๓ คาดว่าวิทยาลัย เอกชนสามารถผลิตบัณฑิตได้ ๓,๑๐๗ คน^๑ และคาดว่าในปีการศึกษาต่อ ๆ ไปบัณฑิตจากวิทยาลัย-เอกชนจะสำเร็จการศึกษาในอัตราที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

วิทยาลัย เอกชนได้พยายามปรับปรุงตนเองตลอดระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา ได้พยายามเรียกร้อง เพื่อที่จะมีสิทธิมีเสียงในการที่จะจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และให้รัฐยอมรับรองมาตรฐานการศึกษาในวิทยาลัย เอกชน วิทยาลัย เอกชนทั้งหมดได้รวมตัวกันจัดตั้งสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยขึ้น ผู้บริหารในวิทยาลัย เอกชนก็ได้ร่วมตัวกันในอันที่จะก่อให้เกิดพลังในกิจการใด ๆ และพยายามจะก่อให้เกิดการยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไปต่อวิทยาลัย เอกชนมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการประชุมกันเพื่อเรียกร้อง และเพื่อปรึกษาหารือถึงปัญหาาร่วมกัน ในอันที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่วิทยาลัย เอกชนทั้งหมด เนื่องจากผู้บริหารวิทยาลัย เอกชนก็มักจะมีลักษณะคล้ายกัน ฉะนั้นการได้มีการปรึกษาหารือต่าง ๆ ก็จะช่วยกันแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้น

^๑สถิติการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๒๒ กองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยได้มีสิทธิมีอำนาจมากขึ้น ในการตราพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ นี้ ก็ได้มีสิทธิในการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อความเจริญก้าวหน้าของวิทยาลัยเอกชนมากขึ้น และวิทยาลัยเอกชนเองก็พยายามปรับปรุงตนเองให้มากขึ้น หลังจากที่พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนออกมาใช้แล้ว ได้มีการให้สิทธิแก่วิทยาลัยเอกชนในการขยายวิทยาลัยเอกชนอย่างเต็มที่ทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสมอภาคกับมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือให้โอกาสวิทยาลัยเอกชนขยายตัวเป็นมหาวิทยาลัยได้ เดิมผู้บริหารวิทยาลัยเอกชนจะมีตำแหน่งผู้สอน แต่ปัจจุบันเรียกว่าอาจารย์และอาจารย์ในวิทยาลัยเอกชนก็มีสิทธิมีตำแหน่งทางวิชาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ได้

วิทยาลัยเอกชนหลังพระราชบัญญัตินี้ก็มีแรงจูงใจที่จะขยายตัวในทางที่ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน วิทยาลัยเอกชนมีการเปิดสอนสาขาวิชาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บางวิทยาลัยมีโครงการเปิดสอนจนถึงระดับปริญญาโทเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเอกชน รัฐได้ให้ความไว้วางใจแก่วิทยาลัยเอกชน และถือว่าวิทยาลัยเอกชนเป็นหน่วยงานหนึ่งของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ มีกองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งทำหน้าที่ต่าง ๆ ในการประสานงานระหว่างวิทยาลัยเอกชนกับทบวงมหาวิทยาลัย กองสถาบันอุดมศึกษาเอกชนก็ได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยเอกชน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนนักศึกษา บุคลากร การเงิน อุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ในอันที่จะทำการควบคุมวิทยาลัยเอกชนให้เป็นไปตามแนวทางที่ดี ได้มาตรฐานทุกวิทยาลัย

แนวความคิดทางการตลาด (Marketing Concept) ของวิทยาลัยเอกชน

การนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้ให้เข้ากับธุรกิจบริการการศึกษาแก่วิทยาลัยเอกชน ในการดำเนินงานของผู้บริหาร หรือสภาวิทยาลัย ควรจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะเยาวชนของชาติได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ไม่เฉพาะแต่เพียงวิชาความรู้เท่านั้น ตลอดระยะเวลา ๒ - ๓ - ๔ ปี ที่นักศึกษาเข้ามา

ศึกษาในวิทยาลัย นอกจากวิทยาลัยจะให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว สิ่งที่วิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงก็คือ ความประพฤติตลอดจนคุณธรรมของนักศึกษา เพื่อให้เป็นที่ไว้วางใจจากผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานของตน เข้าศึกษาในวิทยาลัยเอกชนนั้น ๆ ถ้าผู้บริหารวิทยาลัยไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะถูกประณามและวิทยาลัยเอกชนเองในระยะยาวก็อยู่ไม่ได้ ได้เคยมีผู้กล่าวถึงความไม่รับผิดชอบต่อวิทยาลัยเอกชน ในการโฆษณา วิทยาลัยเอกชนบางแห่ง เปิดสอนระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี โดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐรับรองมาตรฐานระดับต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งหมดแล้ว แต่ระดับปริญญาตรีรับรองบางคณะเท่านั้น จะด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตามทางวิทย์ เสียต้องการ เปิดสอนระดับปริญญาตรีในคณะที่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน จึงทำการโฆษณาผ่านสื่อมวลชนออกไปโดยได้วางรูปแบบโฆษณาให้ประชาชนคนที่อ่านเข้าใจผิดในสาระสำคัญว่า ที่นี้มีปริญญาหรือรับรองมาตรฐานแล้ว ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และถ้านักศึกษาเข้ามาศึกษาแล้วไม่ได้ปริญญาออกไปใครจะรับผิดชอบ และก็คงได้แต่ส่งสารนักศึกษาผู้หวังปริญญาทั้งหลายที่สถาบัน เอาปัญญามานำหน้า โดยเห็นแก่ผลกำไร แต่ขาดความรับผิดชอบต่อการศึกษา^๑ ซึ่งข้อความดังกล่าวถ้าผู้ที่ได้อ่านจะก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อวิทยาลัย เอกชนไม่เฉพาะบางแห่งเท่านั้น แต่ทุก ๆ แห่งด้วย

การดำเนินงานในวิทยาลัยเอกชนไม่เหมือนการให้บริการทางด้านอื่น ๆ เพราะบริการทางด้านอื่น ๆ ประชาชนโดยทั่วไปยอมรับว่าธุรกิจนั้นเป็น "การค้า" ค่าใช้จ่ายเพื่อหวังกำไรโดยแท้จริง แต่สำหรับวิทยาลัยเอกชนในภาพพจน์ของบุคคลโดยทั่วไปก็คือสถานศึกษา ถ้าวิทยาลัยเอกชนมุ่งเฉพาะการค้าแล้ว ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนทั้งหมดไป แต่โดยที่บุคคลโดยทั่วไปไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในวิทยาลัย การมีพระราชบัญญัติมาบังคับการแบ่งผลตอบแทนในวิทยาลัย และโดยเฉพาะปรัชญาในการดำเนินงานของวิทยาลัย เอกชนก็คงยัง เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อวิทยาลัย เอกชนอยู่ จะมีบางกลุ่มที่เข้าใจ

^๑ อองอาจ ปทะวานิช, ธุรกิจประจำสัปดาห์, สยามรัฐ

บ้างก็คือ กลุ่มคนที่เคยส่งบุตรหลาน เข้ามาศึกษา หรือกลุ่มคนที่รับบัณฑิตจากวิทยาลัย เอกชน เข้าทำงาน แต่อย่างไรก็ตามนโยบายในการสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่วิทยาลัย เอกชนของ วิทยาลัย เอกชนแต่ละแห่ง หรือในนามของสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย ก็ยังมีน้อย

แต่อย่างไรก็ตามผลงานที่วิทยาลัย เอกชนแต่ละแห่งได้ทำไปก็มีมาก เท่าเทียม กับมหาวิทยาลัยของรัฐ คือนักศึกษาในวิทยาลัย เอกชนได้ร่วมกันจัดทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ค่ายอาสาพัฒนา ทางด้านวิทยาลัย เอกชนเองก็จัดมีการสัมมนาอบรมทางวิชาการให้ แก่ธุรกิจ และก็ยังีผลงานโดยส่วนรวมคือในนามของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ก็ได้มีการร่วมกันประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งร่วมกันภายในวิทยาลัย เอกชนด้วยกันเอง และร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย ร่วมกับมหาวิทยาลัยของรัฐในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้ แนวความคิดทางการตลาดที่วิทยาลัย เอกชนยึดถือ คือแนวความคิดที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Societal marketing concept)

สถานะแวดล้อมที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัย เอกชน

วิทยาลัย เอกชนดำเนินงานอยู่ในสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่วิทยาลัย เอกชนจะต้องคำนึงถึงก่อนที่จะกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในวิทยาลัยคือ

สถานะแวดล้อมต่าง ๆ (Environmental factors)

๑. สถานะการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

- สภาพปัจจุบันและอนาคต

สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยขึ้นอยู่กับหน่วยงานหลายสังกัด มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความมุ่งหมาย ภารกิจ วิธีจัดและดำเนินการศึกษา และระบบการบริหารจัด เป็นระบบอุดมศึกษาที่ขาดเอกภาพ ขาดการประสานงานสัมพันธ์ที่ดี ความมุ่งหมายของการอุดมศึกษาที่เป็นอยู่ มิได้จะระบุไว้ชัดเจนและไม่อาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการกิจได้เท่าที่ควรเป็น การดำเนินการตามภารกิจที่สังคมมุ่งหวัง ภารกิจของสถาบันอุดม-

ศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยประกอบด้วย การสอน การวิจัย บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เท่าที่เป็นอยู่ สถาบันอุดมศึกษาดำเนินภารกิจดังกล่าวไม่ได้เต็มที่ เนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ คือ

๑. ด้านบุคลากร สถาบันอุดมศึกษายังขาดแคลนคณาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์เหมาะสม รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรฝ่ายธุรการ และฝ่ายช่วยวิชาการด้วย

๒. ด้านตำรา อุปกรณ์การสอน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถาบันอุดมศึกษายังขาดแคลนตำราเรียน และหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการศึกษา คำนคว้า วิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์ในสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกือบทุกสถาบันอยู่ในสภาพที่ล้าสมัย

๓. ด้านวิจัย สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ทางด้านการวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสภาพแวดล้อมของการทำงานไม่เอื้ออำนวย และขาดการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรเพื่อการวิจัย

๔. ด้านบริการทางวิชาการแก่ชุมชน สถาบันอุดมศึกษาให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนได้ในวงจำกัดมาก เนื่องจากขาดนโยบายและแผนงานที่ดี รวมทั้งขาดการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ

๕. ด้านการทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษายังทำหน้าที่ด้านนี้น้อยมาก เนื่องจากการขาดบุคลากร อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เท่าที่ดำเนินการอยู่มักจะทำในรูปกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต นักศึกษาของหน่วยวิชาการที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมทางด้านนี้เท่านั้น

โครงสร้างของระบบบริหารที่เป็นอยู่ ยังไม่เอื้ออำนวยให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความเป็นอิสระ และมีความคล่องตัวในการดำเนินงานภายในตามสภาพ และลักษณะงานของสถาบันอุดมศึกษาระดับนี้

ดังนั้นรัฐจึงจัดให้มีการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยรัฐจะทำการเปลี่ยนแปลงและปรับ-

ปรับปรุงแนวทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาของ เอกชน รัฐจะมีนโยบายสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา เอกชนขยายการศึกษาในสาขาวิชาที่สถาบัน นั้น ๆ มีความพร้อม เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา เอกชนได้ร่วมรับภาระในสาขาวิชาที่มีความ ถนัดได้เต็มที่ และเพื่อที่สถาบันของรัฐจะได้ทุ่ม เททรัพยากรขยายการศึกษาทางด้านที่สถ-
บันอุดมศึกษาของ เอกชนไม่พร้อมที่จะร่วมรับภาระได้

รัฐได้กำหนดนโยบายการร่วมรับภาระในแนวนี้ในแผนพัฒนาการศึกษาตลอดมา และในแผนพัฒนาการศึกษาในระยะที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๒๙) ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และแผน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่ง วัตถุประสงค์และนโยบายอื่น เกี่ยวเนื่องกับวิทยาลัย เอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษา เอกชนคือ^๑ มีนโยบายสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของ เอกชนขยายการศึกษาในสาขาวิชาที่สถาบันนั้น ๆ มีความถนัดได้เต็มที่

ทั้งนี้จะได้กำหนดสัดส่วนของความรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตระหว่างสถาบันอุดม-
ศึกษาของรัฐ มหาวิทยาลัยเปิดและสถาบันอุดมศึกษาของ เอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และ
นโยบายการรับเพิ่มอัตราการรักษาพยาบาลของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน กลุ่มสาขาวิชาใดที่
ได้เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน และจัดทำได้ดีมีปริมาณมาก ให้สถาบันอุดมศึกษา-
ของรัฐในระบบปิด รับนักศึกษาเพิ่มขึ้นได้ตามขอบ เขตการรับนักศึกษาที่ได้กำหนดไว้^๒

^๑ การปฏิรูปการศึกษา, รายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการ-
ศึกษา สิปปนนท์ เกตุทัต ดร., ประธานกรรมการ, สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประ-
เทศไทย พิมพ์เผยแพร่.

^๒ วัตถุประสงค์และนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ ๕ ระดับอุดมศึกษา
(๒๕๒๕ - ๒๕๒๙), ทบวงมหาวิทยาลัย.

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ ๕ จะเห็นว่าในสาขาวิชา

๑. คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ (Mathematics and Computer Science) สถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐ มีขอบเขตการรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นต่อปี โดยแต่ละแห่งขยายการรับได้ร้อยละ ๕ - ๑๐% สถาบันอุดมศึกษาระบบเปิดรับตามความเหมาะสม และให้โอกาสสถาบันอุดมศึกษาเอกชนรับตามขีดความสามารถ

๒. สาขาบริหารธุรกิจ (Commercial and Business Administration) สถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐแต่ละแห่งขยายการรับได้ร้อยละ ๐ - ๕ มหาวิทยาลัยเปิดรับตามความเหมาะสม และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนรับตามขีดความสามารถ

๓. สาขามนุษยศาสตร์ (Humanities Religion an Theology) สถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐแต่ละแห่งขยายการรับได้ร้อยละ ๐ - ๕ มหาวิทยาลัยระบบเปิดรับตามความเหมาะสม และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนรับตามขีดความสามารถ

๔. สาขานิติศาสตร์ (Law) มหาวิทยาลัยในระบบปิดของรัฐ แต่ละแห่งขยายการรับได้ร้อยละ ๐ โดยเหตุผลที่ว่ามหาวิทยาลัยในระบบปิดไม่ควรรับเพิ่ม เพราะมหาวิทยาลัยระบบเปิดและวิทยาลัย เอกชนทำได้ดี สถาบันอุดมศึกษาระบบเปิดของรัฐรับตามความเหมาะสม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนรับตามขีดความสามารถ

๕. สาขาสังคมศาสตร์ (Social Behavioural Science) สถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐ แต่ละแห่งขยายการรับได้ร้อยละ ๐ - ๕ สถาบันอุดมศึกษา ระบบเปิดรับตามความเหมาะสม และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนรับตามขีดความสามารถ

๖. สาขาวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน (Mass Communication and Documentation) สถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐขยายการรับได้ร้อยละ ๐ - ๕ สถาบันอุดมศึกษาระบบเปิดรับตามความเหมาะสม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนรับตามขีดความสามารถ

ในสาขาวิชาที่ ๑ คือสาขาวิชาคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ เป็นกลุ่มวิชาที่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ และ พ.ศ. ๒๕๒๐ มีอัตราการว่างงานในระดับปานกลาง ในสาขาวิชา

ที่ ๒ - ๖ คือ สาขาบริหารธุรกิจ สาขามนุษยศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ สาขาสังคม-
สงเคราะห์ และสาขาวารสารศาสตร์ เป็นกลุ่มสาขาวิชาที่มีอัตราการว่างงานในปี
พ.ศ. ๒๕๑๙ และ พ.ศ. ๒๕๒๐ ในระดับค่อนข้างมาก^๑

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ ๕ และนโยบายของรัฐ จะเห็นว่าได้
ให้ความ สนับสนุนอย่างเต็มที่แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในการจัดการศึกษา เพื่อแบ่งเบา
ภาระของรัฐ

๒. ภาวะแวดล้อมทางรัฐบาลและกฎหมาย

รัฐเป็นสถาบันที่มีผลต่อวิทยาลัยเอกชนโดยตรง นโยบายของรัฐทางด้านการ-
ศึกษาจะเกี่ยวเนื่องกับนโยบายต่าง ๆ ที่วิทยาลัยเอกชนจะกำหนดขึ้นทั้งหมด จุดมุ่งหมาย
ของรัฐในการจัดการศึกษาที่รัฐจะให้เยาวชนได้รับคือ การศึกษาจะต้อง เป็นการศึกษาที่
เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจ-
สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหาและ
เสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นโดยกลมกลืนกับธรรมชาติ

รัฐต้องจัดการศึกษา เพื่อสร้างความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน ความ เป็น
ครอบครัวและการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ ช่วยพัฒนาระบบประชาธิปไตย อันมีพระ-
มหากษัตริย์เป็นประมุข ปลุกฝังการผดุงความสุจริต ยุติธรรม และความ เสมอภาคในสังคม
เสริมสร้างความรู้ให้บุคคลและกลุ่มชนสามารถสื่อสาร เข้าใจกัน มีสุขภาพที่ทั้งกายใจ มีศีล-
ธรรม มีความสนใจตนเอง มีความรู้ความสามารถ และทัศนคติที่ดี ในการประกอบอาชีพ
ที่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง มีความกตริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเข้าใจตนเอง ครอบครัว
ธรรมชาติ สังคม ศิลปะ วัฒนธรรม และวิทยาการต่าง ๆ และอิสรภาพ และการแสวงหา
ความจริงเพื่อชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น

^๑ ดูตารางแนบท้ายที่ ๓๘

รัฐจะต้องจัดการศึกษา เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ถ้วนทั่วแก่ประชาชนทั้งชาติ โดยจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ แก่ประชาชนทุกคนอย่างทั่วถึงบริบูรณ์เป็นอันดับแรก และการจัดการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสเท่าเทียมกัน ให้ผู้มีความสามารถ และสามารถทำงานให้สังคม ได้ศึกษาก่อนภาคบังคับและหลังภาคบังคับ ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะหลายประเภท ตามกำลังทรัพยากรอันจำกัดของรัฐ รวมทั้งต้องจัดให้ทุกคนมีโอกาสศึกษาทั้งชีวิต

รัฐได้จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา และคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา จึงเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้าง เอกภาพของ ระบบบริหารการศึกษาโดยส่วนรวมและในระดับอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษา ให้ดำเนินการกิจสนองความต้องการของสังคมมากยิ่งขึ้น และในการจัดการศึกษาเอกชนในระยะยาวขอให้รัฐเป็นผู้รับภาระการจัดการศึกษาภาคบังคับให้สมบูรณ์ตาม เจตนารมณ์แล้วให้เอกชนที่มีกุศลเจตนา และมีความสามารถเข้ามาร่วมรับภาระจัดการศึกษาที่มีไขภาคบังคับได้ โดยมีเงื่อนไขว่าไม่เป็นการมุ่งหากำไร และต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ^๑

ดังนั้นเพื่อสนองเจตนารมณ์ของรัฐในการปฏิรูปการศึกษา แผนการศึกษาต่าง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้นจึงเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ให้เอกชนช่วยรัฐทางการจัดการศึกษา และเพื่อให้การจัดการศึกษาของเอกชนอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ รัฐจึงได้ตราพระราชบัญญัติขึ้น เพื่อควบคุมการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเอกชนเองก็ได้มีส่วนช่วยในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปี พ.ศ. ๒๕๒๒

^๑ การปฏิรูปการศึกษา, รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา

๓. ทบวงมหาวิทยาลัย

แต่เดิมวิทยาลัยเอกชนอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ต่อมาวิทยาลัยเอกชนได้ร่วมกันเสนอเพื่อขอโอนอยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติโอนกิจการบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ นี้ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่แก่ทบวงมหาวิทยาลัยที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบควบคุมและส่งเสริมการบริหารงานของวิทยาลัยเอกชนให้ดำเนินไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพอำนาจหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัย คือ

- ๑) ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรักษาการตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- ๒) การขอใบอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และการขอใบอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- ๓) แต่งตั้งปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นกรรมการในคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และกำหนดเจ้าหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนี้มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ของวิทยาลัยเอกชน

- ๔) การขอให้รับรองและรับรองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- ๕) การกำหนดสาขาวิชาให้มีปริญญาขั้นใด และจะให้ใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานี้หรือไม่อย่างไร
- ๖) การกำหนดชั้นภาษาของปริญญา และวิธีการให้ปริญญาที่ติดศักดิ์ให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎทบวง^๑
- ๗) พนักงานเจ้าหน้าที่ของทบวงมีอำนาจเข้าตรวจตรา สอบถามให้การ ปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นไปตามพระราชบัญญัติ แต่ถ้าไม่เป็นไปตามนั้นทบวง มีอำนาจที่จะควบคุมหรืออาจ เพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นได้

จะเห็นว่าทบวงมหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่โดยตรงกับการจัดตั้ง ดำเนินการ ตลอดจนควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังนั้น ก่อนที่วิทยาลัยเอกชนแต่ละวิทยาลัยจะ กระทำสิ่งใดก็ตามจะต้องผ่านความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัย จะมีกองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภายในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย สำหรับดูแล- กิจการของวิทยาลัยเอกชนโดยเฉพาะ ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ วิทยาลัยเอกชนมีหน้าที่จะ ต้องส่งรายงานทุก ๆ ด้านของวิทยาลัย เช่น จำนวนนักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน- อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ จำนวนพนักงานธุรการ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน รายรับ รายจ่าย รายละเอียดเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ห้องบรรยายและห้องประกอบ ห้องสมุด อุปกรณ์การศึกษา ทั้งนี้เพื่อทบวงมหาวิทยาลัยจะได้จัดทำรายงานสถานภาพของ วิทยาลัยเอกชนในด้านต่าง ๆ เพื่อชี้แนะในการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งก็ได้จัดทำทุก ๆ ปีการ- ศึกษา

นอกเหนือจากนี้ทบวงมหาวิทยาลัยยังควบคุมวิทยาลัยเอกชนอย่างใกล้ชิดในด้านต่าง ๆ คือ

^๑กฎทบวง สำหรับพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังคงอยู่
ในระหว่างที่พิจารณาออกใช้

๑) ด้านจำนวนนักศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาระบบการศึกษาแห่งชาติในแต่ละระยะ และผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะต้องผ่านความดูแลและความคุมจากทบวงมหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัยจะกำหนดให้วิทยาลัยเอกชนแต่งตั้งคณะกรรมการสอบไล่ภายนอกทำการควบคุมผลการสอบของนักศึกษา เพื่อให้การสอบได้มาตรฐาน

๒) ทางด้านอาจารย์ประจำ ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดอัตราส่วนอาจารย์ประจำไว้เพื่อวิทยาลัยเอกชนจะได้รับปรุงให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การแต่งตั้งอาจารย์ประจำของวิทยาลัยเอกชนจะต้องผ่านความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัยก่อนจึงจะทำการบรรจุเข้าเป็นอาจารย์ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้คุณภาพของอาจารย์ทั้งทางด้านวุฒิและความประพฤติ เพราะอาจารย์จะเป็นผู้ถ่ายทอดทั้งวิชาความรู้ ตลอดจนด้านอื่น ๆ ให้แก่นักศึกษา

๓) ทางด้านความประพฤติและกิจกรรมนอกหลักสูตรของนักศึกษา ได้มีการปรึกษาหารือถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งแล้วแต่ภาวะในขณะนั้น เช่น ในปี พ.ศ.๒๕๑๖ เป็นต้นมา นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเข้ามามีบทบาททางการเมือง ทบวงมหาวิทยาลัยก็คอยสอดส่องควบคุมทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและของวิทยาลัยเอกชนด้วย

นอกจากทบวงมหาวิทยาลัยจะทำการควบคุมวิทยาลัยเอกชนแล้ว จึงให้การร่วมมือสนับสนุนกับวิทยาลัยเอกชนเป็นอันดีตลอดมา ตั้งแต่เมื่อวิทยาลัยเอกชนถูกโอนมาอยู่ในทบวงมหาวิทยาลัย ได้ให้สิทธิแก่วิทยาลัยเอกชนเกือบเท่าเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จะเห็นได้จาก

๑) ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยเอกชนได้รับเชิญเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย และเมื่อวิทยาลัยเอกชนจัดกิจกรรมก็จะเชิญผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัยเข้าร่วมด้วย

๒) ในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ จากทบวงมหาวิทยาลัย จนกระทั่งแม้แต่พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ วิทยาลัยเอกชนก็เข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วย

๓) การประสานงานระหว่างวิทยาลัยเอกชนและทบวงมหาวิทยาลัยในกิจการต่าง ๆ

การควบคุมของทบวงมหาวิทยาลัย อาจเกิดผลดี ผลเสีย คือ

ผลดี

ทำให้ภาพจน์ของวิทยาลัย เอกชนในสายตาประชาชนดีขึ้น และได้รับความเชื่อถือมากขึ้น นอกจากนี้การที่ ก.พ. รับรองมาตรฐานบัณฑิตจากวิทยาลัยเอกชน สามารถให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย เอกชนทำงานได้ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยของรัฐ วิทยาลัย เอกชนผลิตบัณฑิตออกมาสามารถทำงานในหน่วยงาน ราชการ รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน ได้สิทธิเท่าเทียมกับบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยของรัฐ

นอกจากนี้การศึกษาต่อในระดับสูง คือปริญญาโทได้เท่าเทียมกัน และการควบคุมให้ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาให้โอกาสวิทยาลัย เอกชนสามารถปรับปรุงกิจการของวิทยาลัย-เอกชนให้เจริญก้าวหน้าได้ นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือทางด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัย-เอกชนด้วยดีเสมอมา แม้ว่าในกิจการบางอย่างยังมีได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังซึ่งนักก็ตาม เช่น การช่วยให้วิทยาลัย เอกชนได้รับการงดเว้นภาษีอุปกรณ์การศึกษา ก็ยังมีได้ทำอย่างจริงจังนัก

ผลเสีย

ในบางครั้งทบวงมหาวิทยาลัยไม่ยอมรับความคิดเห็น มุ่งแต่จะให้วิทยาลัย เอกชนทำตามมาตรฐานอื่นเดียวกับของมหาวิทยาลัย โดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัดของวิทยาลัย เอกชน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุน จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรฐานที่ทบวงกำหนด คือ อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษา อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษต่อนักศึกษา ตลอดจนอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ค่าเช่าต่าง ๆ เหล่านี้ต้องใช้เงินทุนจำนวนมากทั้งสิ้น

และในประการสุดท้ายคือ ความล่าช้าของทบวงมหาวิทยาลัย เช่น พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ออกมานานแล้วถึง ๒ ปี แต่ก็ยังไม่มียกยอบางในการใช้บังคับ ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาเท่านั้น ซึ่งในระหว่างนี้วิทยาลัยเอกชนทั้งหลายก็ยังคงต้องนั่งอยู่ทำอะไรไม่ได้

จะเห็นว่ารัฐมีความสัมพันธ์กับวิทยาลัยเอกชนโดยตรง ในการกำหนดนโยบายทุกอย่างภายในวิทยาลัยเอกชนจะต้องผ่านทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่การเปิดสาขาวิชาเพิ่มขึ้น การรับอาจารย์ประจำหรือพิเศษก็ต้องให้ทบวงแต่งตั้ง จำนวนนักศึกษาที่จะรับ การกำหนดอัตราค่าเล่าเรียน และแม้แต่งบดุลของวิทยาลัยเอกชนก็ต้องผ่านทบวงทั้งสิ้น

ถ้ามองในแง่การตลาดแล้วในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดใด ๆ ก็ต้องผ่านการเห็นชอบจากรัฐหรือทบวงมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของภาวะการเมือง ก็มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเมื่อเหตุการณ์ทางการเมือง ๑๔ - ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งนักเรียนนักศึกษามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาก และนับจากนั้น เป็นต้นมานักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น จึงทำให้สถาบันอุดมศึกษารวมทั้งวิทยาลัยเอกชนต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการปกครองดูแลนักศึกษาใหม่ ตลอดจนจนมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจระบบการปกครอง การเมืองในทางที่ถูกต้องมากกว่าที่เคยเป็น

๔. ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

วิทยาการทางเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิทยาการใหม่ ๆ ได้เข้ามามีส่วนช่วยให้การศึกษาของไทยเราต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการศึกษา การจัดการศึกษา การให้การศึกษาทั้งภาครัฐหรือเอกชน ไม่ว่าจะเป็นในสาขาทางวิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ คอมพิวเตอร์ศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และศาสตร์ต่าง ๆ ทุกแขนง ได้มีการนำเทคนิคต่าง ๆ ที่เจริญก้าวหน้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง

วิทยาลัยเอกชนถือเป็นธุรกิจที่ให้บริการทางการศึกษา ในแง่ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมาก ทั้งนี้เพราะวิทยาลัยเอกชนเปิดสอนในหลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะทางโพลีเทคนิค และทางด้านธุรกิจการค้า ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้ทันกับภาวะการณ์ในปัจจุบันและเตรียมไว้ในอนาคต ดังนั้น วิทยาลัยเอกชนซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอในด้านต่าง ๆ คือ

๑. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษา ปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ
๒. การเปิดสาขาวิชาบางวิชาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ เช่น ปัจจุบันสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่ต้องการแรงงานที่ศึกษากันทางด้านนี้มาก เพราะในวงการราชการตลอดจนธุรกิจการค้ามีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้อย่างแพร่หลาย
๓. อุปกรณ์การศึกษา โดยเฉพาะตำราเรียน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยเสมอ วิทยาลัยจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา
๔. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้นักศึกษามีความเปลี่ยนแปลงเจริญงอกงามตามไปด้วย เช่น นักศึกษาสมัยก่อนยังไม่มีเครื่องคิดเลขไฟฟ้าใช้ นักศึกษาในสมัยก่อนถ้าจะลอกงานจากเพื่อนก็ต้องนั่งจดกัน แต่ปัจจุบันใช้วิธีถ่ายเอกสารสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การศึกษาก็ต้องปรับให้เข้ากันได้กับเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าไป
๕. อาจารย์ผู้สอนก็ควรจะต้องปรับค่าให้มีการเปลี่ยนแปลงในการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่แปลกใหม่และมีผลประโยชน์ต่อการศึกษา
๖. กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้นักศึกษาทำจะต้องส่งเสริม ในแง่ให้นักศึกษาได้สัมผัสกับความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ เช่น พาไปดูงาน หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ นักศึกษาได้เข้าใจความเป็นไปได้ละเอียดถี่ถ้วน

๕. ภาวะตลาดแรงงานในประเทศไทย

ภาวะตลาดแรงงานในประเทศไทยเป็นปัจจัยที่สำคัญโดยเฉพาะเกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงาน จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ๆ โดยเฉพาะความต้องการแรงงานในระดับอุดมศึกษา ในสาขาวิชาที่วิทยาลัยเอกชนเปิดสอน ในปีการศึกษา ๒๕๑๙ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้งภาคการศึกษาของรัฐและเอกชน บัณฑิตสามารถออกหางานทำได้ ๖๑.๕๔ เปอร์เซ็นต์ ของนักศึกษาทั้งหมดในสาขาวิชานี้ ซึ่งจัดเป็นอันดับที่ ๖ เพื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่น ๆ อีก ๙ สาขาวิชา และในปีการศึกษา ๒๕๒๐ บัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนสามารถหางานทำได้ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ๖๗.๕๙ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นอันดับที่ ๘ เมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่น ๆ อีก ๙ สาขาวิชา ซึ่งถ้าเปรียบเทียบใน ๒ ปีจะเห็นว่าตลาดแรงงานในสาขาวิชาสังคมศาสตร์โดยเฉพาะสาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ วารสารศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีผู้ผลิตบัณฑิตออกมาหลายทางด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาระบบเปิดของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งทั้ง ๓ ฝ่ายจะต้องร่วมมือกันแก้ไขปรับปรุงให้ดีกว่าที่เป็นอยู่นี้ โดยเฉพาะทางฝ่ายรัฐก็ได้พยายามวางนโยบายในการแก้ไขระยะยาว

๖. ภาวะแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยเอกชนโดยตรง

๖.๑ ผู้ปกครองนักศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งกว่าตัวนักศึกษาเองในการตัดสินใจที่จะฝากบุตรหลานของตนเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา ถ้าวิทยาลัยเอกชนใดเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครองมากกว่าก็ย่อมมีผู้ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชนมากกว่า และผู้ปกครองนักศึกษาสามารถช่วยเหลือวิทยาลัยเอกชนด้วย ถ้าผู้ปกครองมีความเชื่อถือวิทยาลัยเอกชน เช่น การให้ความช่วยเหลือจากเงินบริจาคเป็นทุนการศึกษา หรือช่วยแนะนำปัญหาบางประการแก่วิทยาลัยเอกชนได้

๖.๒ ภาวะการแข่งขัน วิทยาลัยเอกชนมีคู่แข่งชั้นแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ

๖.๒.๑ มหาวิทยาลัยระบบปิดของรัฐ ซึ่งให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาเดียวกับวิทยาลัยเอกชน ซึ่งวิทยาลัยเอกชนต้องพยายามปรับปรุงกิจการของตนให้เท่าเทียมมหาวิทยาลัยระบบปิด ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มุ่งหมายที่จะเข้าทำการศึกษา และหลังจากที่หลีกเลี่ยงจากการคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบปิดของรัฐ แล้วจึงจะมุ่งหน้ามายังสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด หรือวิทยาลัยเอกชน

๖.๒.๒ มหาวิทยาลัยระบบเปิดของรัฐ รับนักศึกษาเข้าศึกษาโดยไม่มี การสอบคัดเลือก และเปิดสอนในสาขาวิชาเดียวกับวิทยาลัยเอกชน เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่ามาก

๖.๒.๓ สถาบันอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาอื่น ๆ หรือการไปศึกษาต่อในต่างประเทศหลังจากพลาดจากมหาวิทยาลัยระบบปิดของรัฐ

๖.๒.๔ วิทยาลัยเอกชนด้วยตนเอง โดยเฉพาะวิทยาลัยเอกชนใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ถึง ๗ แห่ง และให้บริการการศึกษาในสาขาวิชาคล้ายคลึงกัน คือในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ๔ แห่ง ที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีโดยเฉพาะ และในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอีก ๓ แห่ง และวิทยาลัยเอกชนอีก ๓ แห่งนี้ก็เปิดสอนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เช่นเดียวกัน แม้ว่าจะเพิ่ม เริ่มต้นก็ตาม จึงต้องแข่งขันกันมาก

การแข่งขันใน ๔ ระดับของวิทยาลัยเอกชน จะเห็นว่าวิทยาลัย-เอกชนจะต้องมีการจัดการศึกษาอย่างจริงจังจะก่อให้เกิดความ เชื่อถือตลอดไป

๖.๓ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมที่วิทยาลัยเอกชนร่วมกันจัดตั้งขึ้น ตลอดเวลาที่ดำเนินงานมาได้มีส่วนช่วยวิทยาลัยเอกชนในทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้มีสิทธิมีเสียงเรียกร้อง ตลอดจนร่วมมือร่วมใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และอาจจะเกิดขึ้น และผลงานที่สมาคมทำไปนั้นทำให้วิทยาลัยเอกชนมีสิทธิมากขึ้นในหลาย ๆ ด้านตามที่กล่าวไปแล้ว

สภาวะแวดล้อมที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องอยู่ในภาวะแวดล้อมดังกล่าวมาแล้ว และเพื่อปรับการใช้

กลยุทธ์ทางด้านต่าง ๆ ภายในวิทยาลัยให้เข้าได้ โดยเฉพาะทบวงมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ควบคุมวิทยาลัยเอกชนโดยตรงและมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ทุก ๆ อย่างภายในวิทยาลัย จึงต้องปรับการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในวิทยาลัยเอกชนให้เข้ากันได้กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ด้วย

การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร

การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดของวิทยาลัยเอกชนทั้ง ๗ แห่ง แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของวิทยาลัยเอกชนนั้นแต่เดิมว่ามีความเป็นมาอย่างไร ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านการจัดการศึกษา (Product) ที่ให้แก่สาธารณชน หรือจะเป็นการกำหนดค่าเล่าเรียน (Price) การประชาสัมพันธ์ (Promotion) ตลอดจนทำเลที่ตั้งและอุปกรณ์ต่าง ๆ (Place) แต่ละวิทยาลัยเอกชนมีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เหล่านี้แตกต่างกัน โดยเฉพาะการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างขึ้นอยู่กับผู้บริหารกิจการวิทยาลัยเอกชนแต่ละแห่ง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวิทยาลัยเอกชนแต่ละแห่งมุ่งที่จะรับผิดชอบสังคมและให้บริการแก่สังคม ทั้งนี้การจัดการภายในจะออกมาเป็นรูปนั้น แม้ว่าวิทยาลัยเอกชนจะไม่ได้มุ่งที่จะรับผิดชอบต่อหรือรับใช้สังคมโดยตรง อาจมีบางวิทยาลัยที่มีความคิดเป็นอย่างอื่นแต่ก็ทำไม่ได้ ทั้งนี้เพราะมีภาวะภายนอกบังคับอยู่

วิทยาลัยเอกชนทั้ง ๗ แห่งแต่ละแห่งมีความเจริญก้าวหน้าที่แตกต่างกัน แม้ว่าบางวิทยาลัยจะจัดตั้งขึ้นภายหลังก็ตาม ก็อาจมีความเจริญมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการบริหารงานของแต่ละวิทยาลัย และประสบการณ์ตลอดจนความเชื่อถือของสังคมที่มีต่อวิทยาลัย-เอกชนนั้น กลยุทธ์ทางการตลาดที่วิทยาลัยเอกชนสามารถจะใช้ได้ไม่มีเสรีทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ ส่วนการใช้ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) ในการจัดการวิทยาลัยเอกชน จะกล่าวต่อไปในบทที่ ๔